

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

GSG HET SEGMENT

INLEIDING

De wetgeving Passend onderwijs schrijft voor dat iedere school/vestiging in het SWV een ondersteuningsprofiel heeft. Het schoolondersteuningsprofiel is een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het ondersteuningsprofiel heeft verschillende functies:

- profilering: welke extra ondersteuning geven de scholen aan leerlingen met extra onderwijs- (en zorg)behoeften;
- kwaliteitsfunctie: een sturingsinstrument op kwaliteit;
- toelating: een document dat een rol speelt bij de toelating van leerlingen;
- communicatiefunctie: intern binnen de school, maar vooral ook naar partner toe, zoals ouders, andere scholen en jeugdzorginstellingen.

Het ondersteuningsprofiel wordt eenmaal in de vier jaar door het bevoegd gezag van de school vastgesteld. De medezeggenschapsraden hebben adviesrecht met betrekking tot de vaststelling of wijziging van het schoolondersteuningsprofiel.

In het SWV VO MHR is ervoor gekozen om in het schoolondersteuningsprofiel niet alleen de extra ondersteuning op te nemen, maar ook de basisondersteuning. De basisondersteuning is die ondersteuning die elke school in het SWV biedt. De basisondersteuning is in een document beschreven. Dat document wordt opgenomen als onderdeel van het ondersteuningsplan. Een vertaling van de basisondersteuning in enkele overzichten vindt u in dit schoolondersteuningsprofiel.

Inleiding	
Schoolgegevens	4
Hoofdstuk 1:	
De School	5
1.1: Missie en Visie	5
1.2: Het onderwijsaanbod	8
- Het onderwijsaanbod van de basisleerroute	8
- Het onderwijsaanbod van de individuele leerroute	8
- Differentiatie van de leerlijnen	8
- Opbrengstgericht werken	9
1.3: Uitstroomgegevens	9
1.4: Toelatingsbeleid van GsG het Segment	10
Hoofdstuk 2:	
De Basisondersteuning	11
2.1: Basiskwaliteit	11
2.2: Preventieve en licht curatieve interventies	11
2.3: Ondersteuningsstructuur	12
2.4: Planmatig werken	18
Hoofdstuk 3:	
Extra ondersteuning	21
Hoofdstuk 4:	
Grenzen en groeimogelijkheden	26
Bijlage:	
Checklist basisondersteuning SWV VO VSO MHR (01-2017)	28

- **SCHOOLGEGEVENS**

- **Contactgegevens**

Naam school/vestiging	GSG het Segment
Brinnummer	26LT
Adres en plaats	Van Bergen IJzendoornpark 43 2801 AB Gouda
Telefoonnummer, e-mailadres	0182-513620 info@segmentgouda.nl
Website	www.segmentgouda.nl
Directeur	A. (Arian) T.M. Koops atmkoops@segmentgouda.nl
Contactpersoon ondersteuning	Wytske Hajonides/Jacqueline Slabbekoorn/Nora van den Bosch zorg@segmentgouda.nl

HOOFDSTUK 1 DE SCHOOL

1.1 MISSIE EN VISIE

De missie van de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Gouda (StOVOG)

GsG Het Segment is onderdeel van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Gouda. StOVOG is een organisatie die verschillen erkent en waardeert en iedereen kansen biedt voor ontwikkeling. Op onze scholen ervaren leerlingen dat leren betekenisvol en leuk kan zijn en voldoening oplevert. Leerlingen worden optimaal voorbereid op een toekomst waarin ze zelf de regie kunnen voeren over hun leven.

Ontwikkeling naar opleiding en beroep is noodzakelijk: er wordt naar gestreefd de leerlingen een zo kansrijk mogelijk diploma mee te geven.

Vanuit bovenstaande gedachten is de missie geformuleerd:

'Wij maken voor iedere leerling, ongeacht achtergrond, de beste toekomst mogelijk.'

De scholen van StOVOG:

- bieden het best mogelijke onderwijs voor de individuele leerlingen;
- bieden de leerlingen een omgeving waarin ze zich gekend weten en veilig voelen;
- ondersteunen en dagen elke leerling uit zijn of haar ambities te ontwikkelen;
- zijn oprecht betrokken bij de ontwikkeling van iedere leerling;
- zijn eigentijds en onderscheidend.

Als we onze visie concreet maken, zien we in 2023 het volgende in de scholen van StOVOG:

- leerlingen leren in een professionele cultuur;
- leerlingen leren terwijl ze gezien en gekend worden;
- leerlingen leren begeleid zelfstandig werken en zijn ook verantwoordelijk voor hun eigen leerproces;
- leerlingen zijn gemotiveerd aan het leren en leveren de daarbij behorende inspanning;
- leerlingen leren respectvol samen te leven.

Scholen van StOVOG zijn met elkaar verbonden door een gezamenlijke ambitie die wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur. In de missie heeft iedere organisatie geformuleerd dat zij voor iedere leerling het best mogelijke onderwijs wil realiseren.

De missie van GsG Het Segment

Het is onze opdracht deze leerlingen zo goed mogelijk toe te rusten voor de toekomst. Onze school is een school met een pedagogische opdracht. Het is onze missie om samen met de jongeren en hun ouders een perspectief naar de toekomst te creëren, zodat deze groep kwetsbare jongeren zo actief en zelfstandig mogelijk in onze geletterde, gecijferde en gedigitaliseerde samenleving kan participeren. Wij bereiken deze maatschappelijke redzaamheid via ons onderwijsaanbod **wonen, werken, vrije tijd, leren en burgerschap**. Wij richten ons in ons onderwijs niet alleen op de ontwikkeling van een aantal algemene competenties, maar ook op een aantal specifieke beroepscompetenties en vakvaardigheden gerelateerd aan het beroep dat bij de leerling past. Wij gaan daarbij uit van de individuele

mogelijkheden en talenten van leerlingen. Hoe we onze missie willen realiseren, staat in onze visie.

De visie van GsG Het Segment

Onze visie is een richtsnoer. In onze visie staat 'welke school we willen zijn' en 'waar we naar toe werken'.

Praktijkonderwijs GSG Het Segment biedt een aantrekkelijke, uitdagende leeromgeving met structuur en duidelijkheid over dat wat de school van de leerling verwacht. De leeromgeving prikkelt leerlingen tot nadenken over 'wat wil ik', tot oriëntatie op hun toekomstige loopbaan. De cultuur in de school verbindt en kenmerkt zich door een sfeer van wederzijds respect en vertrouwen. Deze beide waarden vormen het cement van de schoolorganisatie. Zowel schoolleiding als leraren leveren via hun voorbeeldgedrag een belangrijke bijdrage aan de ethische en morele vorming van leerlingen. Er zijn heldere afspraken over omgangsvormen. De omgang met elkaar is open en eerlijk.

Onderwijspersoneel en leerlingen zijn positief op elkaar betrokken. Personeel is sensitief en kent de leefwereld van hun leerlingen. Zij voeden het zelfvertrouwen van de leerlingen. Ze zijn erop uit leerlingen in beweging te brengen om zo hun natuurlijke (latente) begaafdheid te ontdekken. Zij treden op bij gedrag dat gevoelens van veiligheid in de weg staat. De cultuur binnen de school nodigt uit tot groei, tot professionalisering en continu leren van alle betrokkenen. Er is cohesie onder het personeel; men werkt constructief samen.

De school is opbrengstgericht en haalt het maximale uit leerlingen. De school biedt leerlingen de mogelijkheid te leren in zo levensrecht mogelijke situaties en via aantrekkelijke (toepassingsgerichte) werkvormen. Het onderwijsaanbod is praktisch van aard. Uitgangspunt daarbij is de maatschappelijke zelfredzaamheid. De theorie is ondersteunend aan de doelen van het praktijkonderwijs: het zo zelfstandig mogelijk functioneren van leerlingen binnen de domeinen wonen, werken, vrije tijd en burgerschap. Binnen het onderwijsaanbod neemt de toeleiding naar arbeid een steeds belangrijkere plaats in. Het onderwijsaanbod in de eerste twee leerjaren richt zich op kennismaking met verschillende sectoren, in het derde leerjaar maken de leerlingen een keuze uit twee sectoren om vervolgens in de leerjaren vier en vijf doelgericht te werken aan leerdoelen die relevant zijn voor de sector van hun keuze. De school stimuleert de leerlingen tot deelname aan bij hen passende beroepskwalificerende en/of -ondersteunende programma's. De stage, het leren op de werkplek, sluit aan bij het uitstroomperspectief van de leerling. De school ziet de stage bedrijven als gelijkwaardige partners in de ontwikkeling van leerlingen en werkt in een doorlopende dialoog met hen samen. Een succesvolle match vraagt om maatwerk. Samen met de bedrijven zoeken stagebegeleiders en jobcoaches naar de optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De gemeente Gouda speelt hier ook een belangrijke rol in.

Personeel beschikt over de ambachtelijke vaardigheden en is vakbekwaam. Men is in staat te reflecteren op het eigen pedagogisch-didactisch handelen. Het onderwijsaanbod wordt afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen. Elke leerling leert op basis van het groepsontwikkelplan (GOP) en een individueel ontwikkelingsplan (IOP). Het GOP bevat de basisleerroute. Het IOP is het instrument waarmee de school komt tot een goede en verantwoorde match tussen het onderwijsaanbod en de wensen, ambities en mogelijkheden van leerlingen. Het bevat de individuele leerroute: basisstof die op het niveau van de leerling is afgestemd en zelf gekozen leerinhouden. De verhouding basisleerroute – individuele leerroute verandert gedurende de schoolloopbaan ten gunste van de individuele leerroute naarmate leerlingen zich ontwikkelen en meer eigen keuzes maken.

Leerlingen van het praktijkonderwijs leiden we toe naar een zo zelfstandig mogelijke plaats in de samenleving. Dat doen we door 'onderwijs op maat' en individuele begeleiding te bieden. Thema's als redzaamheid, werken, vrije tijd, burgerschap en leren zijn daarbij belangrijk. Binnen zes weken na de start bij ons op school heeft iedere leerling een individueel ontwikkelingsplan (IOP). Hierin is een verplicht ontwikkelingsperspectief (OPP) opgenomen. Naast de basisleerroute stellen alle leerlingen regelmatig een eigen leerplan op. Dat stellen ze bij met de mentor/coach, in het IOP. Het onderwijs bij ons op school gaat om bewustmaking van de sterke kanten van de leerling. We willen dat ze succeservaringen opdoen. Die ervaringen kunnen ze verder uitbouwen via onze individuele, pedagogische benadering. De leerlingen en de mentor/coach evalueren het IOP samen tijdens de coachings gesprekken die vaak plaatsvinden.

De ouder(s)/verzorger(s) worden hier ook bij betrokken. Ze worden twee keer per jaar uitgenodigd om het IOP-gesprek te houden, samen met de mentor/coach, hun zoon of dochter en eventuele andere docenten of begeleiders. De vorderingen van de leerlingen worden weergegeven in Presentis.

In het IOP staan haalbare doelen voor de leerlingen. Met behulp van deze uitgezette doelen worden de onderwijsbehoeften van de leerlingen in kaart gebracht en afgestemd. Iedere 6 weken hebben mentor/coach en leerling een coaching gesprek. De leerling wordt in dit gesprek gestimuleerd om goed na te denken over wat en hoe hij/zij wil leren.

De school beschouwt ouders als 'partners in onderwijs en opvoeding'. Ouders zijn onderdeel van de schoolgemeenschap. De relatie tussen ouders en school is gebaseerd op openheid en wederzijdsheid: wederzijdse informatie, wederzijds begrip en respect en wederzijds vertrouwen. De school zet verschillende instrumenten in om de betrokkenheid van ouders te bevorderen zoals tweejaarlijkse enquêtes, het ouderpanel, thema-avonden en discussies in de medezeggenschapsraad.

1.2. Het onderwijsaanbod

Het onderwijsaanbod van de basisleerroute

De inhoud van de basisleerroute is samengevat in kerninhouden en vastgelegd in het GroepsOntwikkelPlan (GOP).

Het onderwijsaanbod van de individuele leerroute

De inhoud van de individuele leerroute ligt vast in het Individueel OntwikkelingsPlan (IOP) van de leerling.

In de leerjaren 4 en 5 is de individuele leerroute geheel afgestemd op de uitstroombestemming van de leerling. Het onderwijsaanbod voor de leerlingen die uitstromen naar de arbeidsmarkt is expliciet gericht op de sector die de leerlingen hebben gekozen. Stage is een heel belangrijk onderdeel van het onderwijsaanbod. Via de stage ervaart de leerling welke beroepseisen er gesteld worden en welke regels en afspraken er op de werkvloer zijn. Leerpunten vanuit de praktijkopdrachten krijgen een plek in het IOP van de leerling. Brancheopleidingen spelen hierbij een belangrijke rol.

De differentiatie van de leerlijnen

De (cognitieve) mogelijkheden van onze leerlingen verschillen sterk. Daarom hebben wij het onderwijsaanbod op basis van de kenmerken van onze leerlingenpopulatie gedifferentieerd. Onze leerlingen stromen uit naar beschutte arbeid c.q. dagbesteding, arbeidsmarkt en/of vervolgonderwijs.

De uitstroombestemming van de leerling is richtinggevend voor de leerstof die de docent aanbiedt. Het leerstofaanbod Nederlandse taal is concentrisch opgebouwd. Docenten bieden de leerstof - daar waar mogelijk - gedurende de opleiding steeds op een hoger niveau aan. Het leerstofaanbod rekenen en wiskunde daarentegen is meer hiërarchisch opgebouwd. Deze leerstof is gedifferentieerd naar de uitstroomprofielen. Docenten plannen voordat zij een thema aanbieden welke leerroute de leerling gaat volgen en stellen achteraf vast of de resultaten van de leerlingen overeenkomen met hun verwachting. Uitgangspunt is dat leerlingen hun leertijd effectief gebruiken. Als de docent vaststelt dat een leerling niet meer profiteert, op non-actief staat, valt hij/zij bij dat betreffende domein of onderdeel terug op de leerdoelen van de betreffende leerlijn die hoort bij het (te verwachten) uitstroomprofiel van die leerling. De leerling krijgt in dat geval programmagerichte leerstof geboden die nodig is om op het eigen niveau of binnen de gekozen sector naar behoren te kunnen functioneren. Bij alle domeinen zijn voor leerlingen die meer kunnen, de leerlijnen aangevuld met leerdoelen die lopen tot en met het beheersingsniveau van referentieniveau 1F en onderdelen van 2F.

In principe hebben alle leerlingen van GSG Het Segment een speciale onderwijsbehoefte, variërend van onderwijsaanbod en pedagogische aanpak. Van alle leerlingen die instromen in het eerste leerjaar wordt de beginsituatie op didactisch en sociaal emotioneel gebied bepaald. In verband met het praktijkgerichte onderwijs wordt ook gekeken naar arbeidskundige aspecten van de leerling (kunnen luisteren, samenwerken, belangstelling). Niet alleen deze gegevens vormen het uitgangspunt voor het IOP (individueel ontwikkelingsplan) dat voor iedere leerling wordt opgesteld, maar ook worden hier de aandachtsgebieden mbt de overige vakken in opgenomen voor de komende, afgebakende periode. Verder volgt de leerling de basisleerroute. Waar nodig worden de mentoren ondersteund door het zorgteam van de school, dat adviseert tav aanpak op pedagogisch en/of didactisch gebied en kan besluiten tot de inzet van externe deskundigheid. De zorgcoördinator onderhoudt daarvoor de contacten met externe partners.

De school heeft specifiek beleid op het gebied van lezen, rekenen, Nederlands, arbeidstoeleiding, opbrengsten, arbeidstraining, beroepsgerichte sectoren en de sociaal emotionele ontwikkeling (sociale vaardigheden en weerbaarheid). Leerlingen kunnen op dit laatste punt extra training en ondersteuning krijgen.

Opbrengstgericht werken

In het digitale systeem Presentis kunnen leerlingen hun resultaten terugzien. Ook doelen en leerlijnen van de ontwikkeling die leerlingen ervaren en bedenken voor de komende periode, zijn zichtbaar. In de eigen map binnen Presentis verzamelt de leerling bewijzen die de competenties onderbouwen. We dagen alle leerlingen uit om het beste uit zichzelf te halen, te laten zien wat ze geleerd hebben en waaraan ze de komende tijd werken. Iedere leerling bouwt in Presentis tijdens de hele schoolloopbaan een verzameling van eigen werk op (een portfolio), op een voor hem/haar begrijpelijke manier. De leerling wordt zo zelf verantwoordelijk voor de eigen leerlijn en persoonlijke ontwikkeling. Binnen Presentis kunnen we de ontwikkeling van de leerling plannen en volgen.

Belanghebbenden kunnen inzicht krijgen in:

- Verslagen van coachingsgesprekken;
- IOP's;
- Start- en groeidocument;
- Ontwikkelingsperspectief (OPP);
- Bewijzen;
- Beoordelingen van (schooleigen of landelijke) leerlijnen;
- Bewijzen van groei in competenties;
- Documenten rond interne en externe leerlingenzorg;
- Stageverslagen;
- Contactregistraties;
- Logboeken.

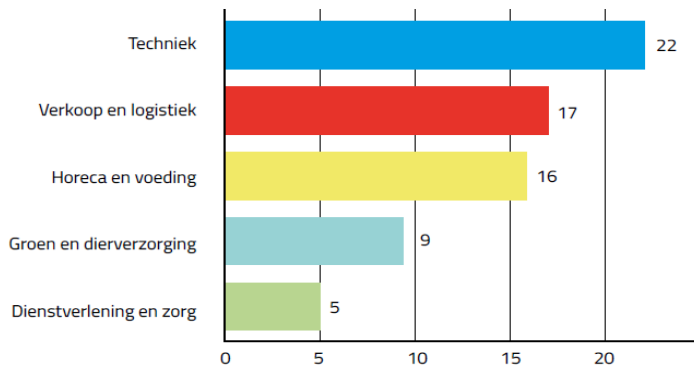
De bewaking van het onderwijsleerproces gebeurt via het IOP. Onze leerlingen krijgen meerdere malen per schooljaar tijdens de coachings- en IOP-gesprekken procesgerichte feedback en feed forward. Uit onderzoek blijkt dat het op deze wijze volgen van het onderwijsleerproces een goede en verantwoorde keuze is: procesgerichte beoordeling beïnvloedt de prestaties van leerlingen positief, de prestaties verbeteren zelfs aanzienlijk. Bij de voorbereiding van het IOP-gesprek gaat het om zowel de resultaten bij de basisleerroute als die bij de individuele leerroute. Tijdens de IOP-gesprekken reflecteren leerling en mentor samen op de beoogde doelen en de behaalde resultaten. Vervolgens bepalen ze op basis van de uitkomst van deze reflectie de doelstellingen en streefrichting voor de komende periode.

1.3. Uitstroomgegevens.

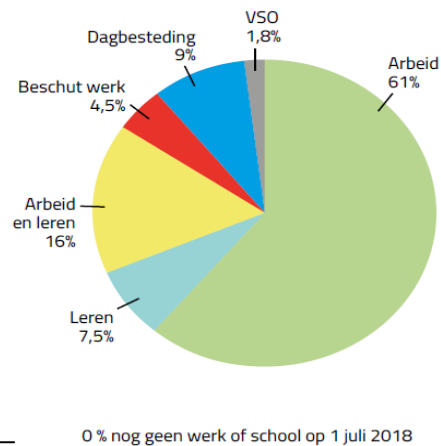
Per schooljaar zijn de uitstroomgegevens verschillend. Dit is afhankelijk van individuele keuzes en mogelijkheden. In schooljaar 2017-2018 waren de uitstroomcijfers als volgt:

RESULTATEN

In schooljaar 2017-2018 hebben 63 leerlingen de school verlaten met een diploma Praktijkonderwijs. 3 leerlingen mochten een certificaat praktijkonderwijs in ontvangst nemen. Drie leerlingen hebben om uiteenlopende redenen het schooltraject op GsG Het Segment met een jaar verlengd. (18+ leerlingen)
Naast het diploma Praktijkonderwijs hebben 11 leerlingen bij ons op school de etree-opleiding met succes afgerond. (MBO entree-opleiding)

UITSTROOMBESTEMMING 2017-2018

Prognoses van het aantal leerlingen

	klas 1	klas2	klas3	klas4	klas5	totaal
2018-2019	72	72	54	72	94	364 lln
2019-2020	54	72	72	54	95	347 lln
2020-2021	72	54	72	72	90	360 lln

Gemiddeld aantal leerlingen per klas

	1 ^e leerjaar	2 ^e leerjaar	3 ^e leerjaar en hoger
Praktijkonderwijs	18	18	18

Toelatingsbeleid GsG het Segment

De toelating tot GsG het Segment loopt volgens de richtlijnen van het Samenwerkingsverband. Er wordt rekening gehouden met de geldende criteria voor toelating en we houden ons aan het tijdspad, geschetst door het Samenwerkingsverband.

De toelatingscommissie van GsG het Segment toetst de aanmelding aan de hand van het geldende SOP van de school. Als de ondersteuningsvraag van de leerling zodanig is dat deze niet aansluit bij de mogelijkheden van de school, houdt de school het recht om de leerling, na uitgebreid onderzoek en goed gemotiveerd, naar een andere vorm van onderwijs te verwijzen. Als wij een leerling niet kunnen toelaten, gaan wij, conform de wet op Passend onderwijs, met de ouders onderzoeken welke school of onderwijsvorm wel mogelijkheden heeft de leerling op te vangen. (Zorgplicht).

Volumebeleid

In het kader van passend onderwijs is de school aangesloten bij het Samenwerkingsverband VO/VSO Midden-Holland & Rijnstreek, VO-2802. De scholen in het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs zijn in het kader van de toelatingsprocedure overeengekomen – met inachtneming van de landelijke toelatingscriteria en het schoolondersteuningsprofiel die voor de school gelden – dat de toelatingsprocedure voor leerlingen geregeld is volgens een tijdschema dat voorafgaand aan elk schooljaar kenbaar gemaakt wordt. Dit tijdschema geeft aanwijzingen over op welke datum bepaalde zaken geregeld moeten worden. Belangrijk hierbij is de scheiding van leerlingen binnen de regio en buiten de regio. Het Samenwerkingsverband VO/VSO Midden-Holland & Rijnstreek heeft bepaald dat eerst leerlingen uit de eigen regio moeten worden geplaatst. Wanneer er dan nog plaatsen op een school beschikbaar zijn mogen leerlingen buiten de regio geplaatst worden op onze school voor Praktijkonderwijs.

In verband met de grote hoeveelheid aanmeldingen, die jaarlijks binnenkomen voor onze school, heeft de directie van GSG Het Segment op advies van de bestuurder/directeur van het samenwerkingsverband het bovenstaand besluit genomen. De directie van GSG Het Segment stelt per schooljaar het maximaal aantal leerlingen in klas 1 vast. Dat zijn het ene jaar 54 leerlingen, het daaropvolgend schooljaar 72 leerlingen.

HOOFDSTUK 2 BASISONDERSTEUNING

Het begrip basisondersteuning staat niet in de wet. Basisondersteuning kan verschillen per samenwerkingsverband, maar wordt binnen één samenwerkingsverband eenduidig geformuleerd. Het is aan de schoolbesturen en het samenwerkingsverband om het ambitieniveau gezamenlijk te bepalen en in beleid te operationaliseren. Het SWV heeft de basisondersteuning geformuleerd in een notitie. Voor de scholen van het SWV MHR is de basisondersteuning in eerste instantie iets dat in de klas plaatsvindt. Goed klassenmanagement is daarvoor van groot belang.

De basisondersteuning bestaat uit vier deelaspecten:

- 1 basiskwaliteit van de school, weergegeven door het toezichtarrangement dat de inspectie aan de school heeft toegekend;
- 2 preventieve en licht curatieve interventies;
- 3 ondersteuningsstructuur;
- 4 planmatig werken.

Deze deelaspecten staan beschreven in een checklijst. Deze checklijst is als bijlage bijgevoegd. Een nadere uitwerking volgt hieronder.

1. Basiskwaliteit

Uit het meest recente rapport van de onderwijsinspectie blijkt dat GSG het Segment de beoordeling goed heeft gekregen. (2018).

2. Preventieve en licht curatieve interventies

Interventies binnen basisondersteuning	Beknopte omschrijving
Dyslexie	Het onderwijs is afgestemd op functioneel lezen. Er wordt gebruik gemaakt van compenserende middelen. In de digitale variant van de methodes zit een voorlesfunctie. mondelinge examens, vergroot papier, (extra tijd). Werken met een laptop is mogelijk. Dit wordt per leerling bekeken.
Dyscalculie	Het onderwijs is afgestemd op functioneel rekenen. Er wordt gebruik gemaakt van compenserende middelen op het gebied van rekenen.
Minder dan gemiddelde intelligentie	IQ- range PRO: 60-80. Op deze doelgroep is het gehele onderwijs afgestemd. Op GSG het Segment zijn 3 leerlijnen, afgestemd op cognitieve mogelijkheden.
Gebruik aangepaste voorzieningen gebouw	Modern gebouw voorzien van alle gemakken en ingericht voor doelgroep PRO. Daarbij is er een lift en invalidetoilet/douche aanwezig.

Medische handelingen	Beperkte medische handelingen door de mentor in de klassensituatie te hanteren a.d h.v. protocollen (bijvoorbeeld epilepsie, insuline).
Lichte zorg in samenwerking met ketenpartners (bijvoorbeeld GGD)	Inschakelen van schoolarts, Sociaal Team Jeugd, SMW, JOS enz. (preventie en begeleiding).
Lessen Sociaal Emotionele Vorming	De lessen SEV (sociaal-emotionele vorming) van klas 1 t/m 4, vinden plaats in halve klassen met alleen jongens of meiden. De volgende onderwerpen komen o.a. aan bod; seksuele voorlichting, social media, loverboyproblematiek, zelfregulatie, theater als middel, keuzes maken, alcohol- drugsverslaving, zelfverdediging en kan je tegen je verlies?
Faalangstreductietraining	Voor leerlingen met faalangst wordt in kleine groepjes de training "Je bibbers de baas!" aangeboden.
Huiswerkbegeleiding	Mentor begeleidt leerlingen op individueel niveau
Peer meditation	Er zijn 2 vertrouwensleerlingen op school (4e en 5e klasser).
Examentraining	Mentor/ praktijkdocent begeleidt in de praktijk leerlingen ter voorbereiden op examens.
Vragenlijsten om psychosociale problemen bij leerlingen te signaleren	Persoonlijkheidsvragenlijsten: o.a. Prestatie Motivatie Test voor Kinderen (PMT-K-II), Nederlandse Persoonlijkheids Vragenlijst Junior (NPV-J), Zinnen Aanvul Lijst Curium (ZALC).
Remedial teaching	Nee. Er zijn kleine klassen, en er is extra aandacht van de mentor.
NT2	Er zijn mogelijkheden voor extra taal ondersteuning.
Weerbaarheidstraining	Weerbaarheidstraining is onderdeel van SEV programma.
Concentratietraining	Stop-denk-doe
Structuur uur	Segmentuur: individuele ondersteuning
zelfverdediging	Zelfverdediging is onderdeel van SEV programma
Taalbegeleiding	Taalbegeleiding is structureel in mentorgroep
Rekenbegeleiding	Rekenbegeleiding is structureel in mentorgroep
Leren leren	'Geef mij de vijf'

3. Ondersteuningsstructuur

Op de vo-scholen wordt onderscheid gemaakt tussen eerstelijns, tweedelijns en derdelijns ondersteuning. De eerstelijns en tweedelijns maken deel uit van de basisondersteuning van de school. De derdelijns valt onder de extra ondersteuning.

De ondersteuningsstructuur binnen de basisondersteuning gaat in eerste instantie over de mentor en de docent(eerste lijn). Daarvoor wordt het volgende als minimum geformuleerd:

- klassenmanagement;
- kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer- en doceerstijlen;
- begeleiden en vormgeven van een veilig groepsproces;
- basiskennis en in basis kunnen omgaan met leer- en gedragsproblemen.

Korte beschrijving van de school op basis van deze vier punten

<p>Klassenmanagement</p>	<p>Structuur is het sleutelwoord; we maken duidelijke afspraken met de leerlingen, zodat ze weten wat er van hen verwacht wordt. Ook weten ze wat ze van de leerkrachten mogen verwachten.</p> <p>De klassenindeling en -inrichting is door de docent bepaald. De inrichting is overzichtelijk en afgestemd op de doelgroep. De leerlingen die extra aandacht en sturing nodig hebben zitten dicht bij de docent.</p> <p>Het lesprogramma heeft een duidelijke opbouw en wordt van te voren bekend gemaakt aan de leerlingen.</p> <p>Klassikale instructies worden afgewisseld met individuele instructies.</p> <p>Er wordt afgestemd op het individuele niveau van de leerling.</p>
<p>Kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer- en doceerstijlen</p>	<p>Klassikaal leren wordt afgewisseld met individueel en groepsleren. Er zijn verschillende leerlijnen en alternatieve methodes afgestemd op niveau van de leerling. Kennis wordt zowel visueel als auditief geboden. De nadruk ligt op gestructureerde opdrachten, en er wordt veel herhaald. Er wordt in de klas gebruik gemaakt van computers. Naast kennis verwerven is kennis toepassen erg belangrijk. Leren door doen in gestructureerde praktijkomgeving binnen doelgroep PRO en uitgaande van verschillen en mogelijkheden (auditief/ visueel, geheel naar deel/ deel naar geheel etc.). Zelfredzaamheid is een belangrijk doel.</p>
<p>Begeleiden en vormgeven van een veilig groepsproces</p>	<p>Docenten zijn geschoold in het begeleiden van het groepsproces. Docenten bieden tijdens de les veel structuur en duidelijkheid en bewaken</p>

	<p>de veiligheid in de groep, o.a. door preventief te handelen. Ook in vrije situaties is er intensief toezicht. Er is structurele aandacht voor Sociaal Emotionele Ontwikkeling in het curriculum.</p> <p>Naast vertrouwenspersonen binnen het team zijn er ook twee vertrouwensleerlingen. Er is een veiligheidsplan en een pestprotocol aanwezig.</p>
<p>Basiskennis en in basis kunnen omgaan met leer- en gedragsproblemen</p>	<p>Alle docenten beschikken over kennis van leerproblemen en daaraan gerelateerde gedragsproblemen. Er wordt gewerkt met handelingswijzers, b.v. bij leerlingen met ASS, ADHD of (faal-)angstproblematiek. Met betrekking tot leer- en gedragsproblematiek binnen doelgroep PRO is er permanente bijscholing voor docenten d.m.v. diverse themabijeenkomsten per jaar met externe partijen en individuele studietrajecten. Mentoren hebben een belangrijke rol inzake signalering van en omgaan met problemen bij leerlingen. De school heeft een uitgebreid zorgteam, dat regelmatig overleg heeft. Er is intensief contact met externe, hulpverlenende instanties. Het personeel van onze school heeft handelingsverlegenheid met externaliserende gedragsproblemen en ernstige hechtingsproblematiek</p>

Functionarissen eerst en tweede lijn

Bij de ondersteuning in de eerste en tweede lijn zijn op deze school de volgende functionarissen betrokken.

Functionarissen	Fte	Taken
Mentor		<p>De mentor is de spil. Hij/zij geeft avo-vakken aan de groep. De mentor signaleert problemen bij een leerling. Het kan gaan om didactische aspecten, maar ook om sociaal-emotionele aspecten of gedragsproblemen. De mentor kan het probleem bespreken tijdens de reguliere leerlingbespreking.</p> <p>Als de leerling extra zorg nodig heeft en de hulpvraag van de leerling de werkvloer overstijgt, meldt de mentor de leerling aan voor het Zorgteam.</p> <p>Wij volgen de vorderingen van leerlingen op verschillende manieren namelijk:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • met methodegebonden toetsen; • met methodeonafhankelijke toetsen; • opbrengstentools bij de leerlijnen • via gedragsobservaties; • m.b.v. rapportfolio in Presentis; • m.b.v. coachingsgesprekken. <p>Bij binnenkomst van elke leerling wordt een OPP opgesteld. Dit document bevat de belemmerende en stimulerende factoren met betrekking tot de ontwikkeling van de leerling, de onderwijsbehoeften en de uitstroomverwachting. Dit document wordt gedurende de gehele schoolloopbaan actueel gehouden en met leerling en ouders besproken en vastgesteld.</p> <p>Twee maal per jaar worden er leerlingbesprekingen georganiseerd. Besproken worden de toetsresultaten, opvallende zaken uit de gedragsobservaties en de coachingsgesprekken. Er worden conclusies getrokken op 3 niveaus: de individuele leerling (IOP), de groep(GOP) en de doorgaande lijn binnen de school.</p>
Adjunct-directeur		De adjunct-directeuren zijn mede verantwoordelijk voor de organisatie en het beleid; een voor de onderbouw (klassen 1 en 2) en de andere voor de bovenbouw. (klassen 3, 4 en 5). Voorzitten van leerlingbesprekingen.
Zorgcoördinator		De zorgcoördinator is de verantwoordelijke voor de communicatie van alle geboden zorg, zowel intern als extern. De zorgcoördinator verzamelt bij binnenkomst de van de leerling alle gegevens voor het (digitale) dossier. (OPP)
Zorgbegeleider		De zorgbegeleider begeleidt een leerling die extra zorg/ondersteuning nodig heeft en heeft overleg met mentor, ouders en hulpverlening.
Contactpersoon		Een medewerker die hulp biedt bij vertrouwensproblemen, zoals slachtoffers van seksuele intimidatie. Er is een vrouwelijk en een mannelijk contactpersoon binnen de school en deze verwijzen de leerling door naar het zorgteam of een externe vertrouwenspersoon.
Stagebegeleider		Begeleiden de leerlingen tijdens stage; De Interne stage, Arbeidstest en trainingsprogramma's, werkervaringsprojecten(WEP) worden benut om arbeidsvaardigheden aan te leren die nodig zijn voor het uitoefenen van het beroep; de oriënterende of snuffelstages laten de stagiair kennis maken met de verschillende sectoren van de arbeidsmarkt en de eisen, die daar worden gesteld. Er dient een loopbaanontwikkeling in gang te worden gezet, die een passende beroepskeuze bevordert. De

		<p>beroepsvoorbereidende stage wordt benut om tot goed werknemersschap te komen en uiteindelijk volgt de plaatsingsstage die mogelijk uitmondt in een arbeidsplek; de stage wordt dan omgezet in een arbeidsovereenkomst of een werken/leren traject. Er is een netwerk van stagebedrijven. Ook zijn er contacten met de brancheorganisaties en de Kamer van Koophandel.</p>
Logopedist		<p>De logopedist screent indien nodig de leerling bij binnenkomst op de school. De logopedist adviseert de mentor inzake de problematiek en verwijst door naar particuliere hulp.</p>
Decanaat		<p>Een collega onderhoudt contacten met diverse leerinstellingen om leerroutes voor leerlingen af te stemmen na het PRO.</p>
Orthopedagoog		<p>Voor orthopedagogisch diagnostisch onderzoek en begeleiding biedt de orthopedagoog ondersteuning aan zowel de leerling en de onderwijsgevende. De orthopedagoog doet (aanmeldings-)onderzoek en komt tot handelingsgerichte diagnostiek. Tijdens het zorgteamoverleg worden de hulpvragen geanalyseerd en een passend begeleidingstraject voorgesteld. De orthopedagoog begeleidt de mentor bij het uitvoeren van het IOP. Er kunnen dan begeleidingstrajecten afgesproken worden of korte trainingen aangeboden worden (bv. Sociale vaardigheidstraining, faalangst-reductie-training).</p> <p>De orthopedagoog doet screeningsonderzoek bij psychosociale problemen en biedt ondersteuning aan de leerling en de onderwijsgevende. De orthopedagoog heeft kennis van de normale en afwijkende ontwikkeling en kennis van leerlingen met een licht verstandelijke beperking in combinatie met gedragsproblematiek.</p>
Psycholoog		Zie orthopedagoog
Gespecialiseerd docent		Weerbaarheidstraining, SEV, Vakdocenten, NT2 taalcoördinator
Externe functionarissen		
Schoolmaatschappelijk werker/medewerker JOS (Jeugdhulpverlening Op School)		Wordt ingezet voor directe hulp aan leerlingen en hun ouder(s)/verzorger(s). Verwijst evt. naar sociaal team.
Schoolarts		Wordt ingezet bij gezondheids- en psychosomatische klachten
Contactpersoon sociaal team		Wordt ingezet bij sociaal- en emotionele problemen en gezinsondersteuning (evt. via JOS)

Leerplichtambtenaar		Preventief en/of curatief optreden als dat in het belang is van leerlingen en/of diens ouder(s) / verzorger (s).
---------------------	--	--

De ondersteuningsstructuur op school wordt gekenschetst door de volgende vormen van overleg.

Overleg	Behandelde onderwerpen
Uitgebreide toelatingsprocedure	Uitgebreide toelatingsprocedure bij aanmelding van nieuwe leerling. Indien nodig klassenobservaties, gesprekken en extra onderzoek.
Leerlingbespreking	Twee keer per jaar: individuele resultaten bespreken. Didactisch en sociaal-emotioneel.
Klasbespreking	Drie keer per jaar: tijdens leerlingbespreking en bij overdracht van klassen aan het einde van het schooljaar.
Intern zorgteam	Wekelijks
Overleg met SWV: zoco overleg	Het SWV houdt vier tot zes keer per jaar een bijeenkomst voor zorgcoördinatoren., met als doel uitwisseling en intevisie.
FLEXZAT	Indien nodig (in relatie met JOS-medewerker en SWV)
Coachingsgesprekken	Een coachingsgesprek is een samenspraak tussen leerling en docent. Het doel ervan is dat de leerling weet waar hij of zij de komende tijd aan gaat werken. 1x in de zes weken
IOP/OPP(Individueel OntwikkelingsPlan) (Ontwikkelings Perspectief Plan)	Met het individuele ontwikkelingsplan willen we op GSG Het Segment op interactieve wijze, onder meer door geplande coaching gesprekken, aansluiten bij de mogelijkheden en het perspectief van de leerling. Bij de gekomen doelen en inspanningen in het individuele ontwikkelingsplan, proberen we aangepaste leertrajecten in algemene vorming en praktische vorming aan te bieden. Dit kan plaats vinden in groepsverband of op individueel niveau. Bij het individuele ontwikkelingsplan staat de interactie over de inbreng en de voortgang voorop. In eerste instantie is de interactie nog vrij gesloten, maar later in de schoolloopbaan is er steeds meer ruimte voor de specifieke wensen van de leerling.

4. Planmatig werken

Als een school planmatig werkt, betekent dat dat de school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoefte leerlingen hebben, daarop een passend onderwijsaanbod organiseert en dit regelmatig evalueert. Als het nodig is, schakelt de school bovendien aanvullende expertise van buiten in.

Kenmerken van planmatig werken van de school.

De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor 'planmatig werken' zijn leidend. We verwijzen hier naar de checklijst, die als bijlage is toegevoegd.

a Groepsplannen

Jaarlijks bijstellen van de leerlijnen voor het totale aanbod en jaarlijks bijstellen van de groepsplannen per leerjaar.

b Individuele ontwikkelingsplannen

Het individuele ontwikkelingsplan is een sturingsinstrument en vormt de kern voor de keuzes en de beslissingen over de individuele ontwikkeling en schoolloopbaan van de leerling. Met het individuele ontwikkelingsplan willen we op GsG Het Segment op interactieve wijze, onder meer door geplande coachinggesprekken, aansluiten bij de mogelijkheden en het perspectief van de leerling. Deze wordt voor elke leerling opgesteld, samen met de leerling zelf en de ouders. Bij de overeengekomen doelen en inspanningen in het individuele ontwikkelingsplan, proberen we aangepaste leertrajecten in algemene vorming en praktische vorming aan te bieden. Dit kan plaats vinden in groepsverband of op individueel niveau.

c Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Voor alle leerlingen wordt na 6 weken een ontwikkelingsperspectief vastgesteld. Het ontwikkelingsperspectief komt o.a. tijdens de IOP gesprekken naar voren. Vanaf eind klas 2 wordt een voorlopig uitstroomprofiel opgesteld, in klas 5 een definitief uitstroomprofiel! Na het doorlopen van het praktijkonderwijs kunnen de leerlingen zo zelfstandig en volwaardig mogelijk participeren in de maatschappij. Ze zijn in staat zelfstandig te werken, te wonen, hun vrije tijd zinvol te besteden en burger te zijn.

Het volgen en in kaart brengen van de ontwikkeling van de leerlingen:

Naam	Gegevens
Presentis	Presentis is het leerlingvolgsysteem waarin het IOP een belangrijke plaats inneemt. Docenten, leerlingen en ouders hebben toegang tot Presentis.
Toetsen	Vak en vormingsgebied
Cito	VSO-PRO en DMT, rekenen, taalbeschouwing, begrijpendlezen
Deviant/Studimeter	Idem
NIO/WISC/WAIS	Intelligentie
Verschillende observatie en vragenlijsten	Sociaal emotionele ontwikkeling
INVRA	spiegelend competentieprofiel wat in 3 categorieën de arbeidsprestaties, motorische competenties en arbeidshouding op 3 werkniveaus (protected, sheltered, supported employment) in kaart brengt
ICARES	Beroepeninteresse en capaciteiten werk
SIWIT	Beroepen interesse test

HOOFDSTUK 3 EXTRA ONDERSTEUNING

In dit hoofdstuk staat de extra ondersteuning/gespecialiseerde ondersteuning beschreven. De extra ondersteuning bestaat uit arrangementen. Deze arrangementen kunnen licht en tijdelijk zijn, of structureler en intensiever. Het zijn allemaal arrangementen die op de school zelf worden gerealiseerd. Vaak in samenwerking met externe partners.

Het aanbod van deze arrangementen kan per schooljaar verschillen en is afhankelijk van de beschikbaarheid van financiële middelen beschikbaar voor de school.

Extra arrangementen

In onderstaande tabel staat aangegeven wat er op de school beschikbaar is. Arrangementen die aangevraagd worden vanuit de Jeugdwet worden via het Sociaal team geïndiceerd. Er is een mogelijkheid om in deze begeleiding op school plaats te laten vinden (na overleg). Deze arrangementen worden hieronder niet benoemd.

Naam arrangement	Begeleiding Passend Onderwijs
Aandacht en tijd	Alle leerlingen met een OPP dat uitstijgt boven de basisondersteuning. Speciale aandacht voor Sociaal emotionele ontwikkeling. Hulp bij plannen en organiseren van het schoolwerk.
Materialen en hulpmiddelen	Materialen die ingezet worden zijn afgestemd op de mogelijkheden van de doelgroep.
Deskundigheid	Vanuit school: Zorgbegeleider/orthopedagoog: bespreking hulpvraag in het Zorgteam. Begeleider Passend onderwijs: - Vanuit dramatherapeutische achtergrond werken aan emotie regulatie. Inzicht in gedrag en het effect op anderen. - Begeleiding via de methode 7 life Skills, ontwikkeld in het ZMLK onderwijs. - Orthodidactische hulp bij AVO vakken -
Samenwerking	Docenten en ouders.
Voorzieningen in het gebouw	Spreekkamer

De volgende leerlingen komen voor dit arrangement in aanmerking (voorwaarden):
In principe alle leerlingen. Het IOP is leidend. De aanvraag loopt via het zorgteam.

Naam arrangement	Motorische Remedial teaching (MRT) Voor leerlingen met fysieke/motorische beperking en/of angstig zijn om te bewegen in een grote groep.
Aandacht en tijd	Wekelijks 1 lesuur aangepaste sport les gericht op de bewegingsbeperkingen van de individuele leerling. Screening van de motorische vaardigheden gericht op toekomstmogelijkheden in de praktijk.
Materialen en hulpmiddelen	"Aangepaste" sportmaterialen
Deskundigheid	Welke expertise wordt ingezet vanuit de school? Gespecialiseerde docent
Samenwerking	Met welke partners Vakdocent sport
Voorzieningen in het gebouw	Gymzaal, fitnessruimte

De volgende leerlingen komen voor dit arrangement in aanmerking (voorwaarden):
leerlingen met fysieke/motorische beperking en/of angstig zijn om te bewegen in een grote groep.

Naam arrangement	Weerbaarheidstraining Rots en Water Voor leerlingen die onvoldoende weerbaar zijn en moeite hebben om op een goede manier voor zichzelf op te komen, op verwijzing van
Aandacht en tijd	10 lessen van 1 uur door 2 trainers in een groep van 6 à 8 leerlingen Er is een specifieke trainingsgroep voor leerlingen met diagnose ASS.
Materialen en hulpmiddelen	Lesboek
Deskundigheid	Vanuit school: Orthopedagoog getraind in Rots en Water (ASS) Gymdocent getraind in Rots en Water (ASS)
Samenwerking	Enver Medewerker van Enver getraind in Rots en Water
Voorzieningen in het gebouw	Multifunctionele ruimte

De volgende leerlingen komen voor dit arrangement in aanmerking (voorwaarden):
Leerlingen uit de bovenbouw die onvoldoende weerbaar zijn en moeite hebben om op een goede manier voor zichzelf op te komen, op verwijzing van ZT

Naam arrangement	Beeldcoaching Voor leerlingen die moeite hebben met het inzicht in hun handelen en het effect op anderen.
Aandacht en tijd	4 tot 6 momenten van filmen en nabespreken
Materialen en hulpmiddelen	Opname apparatuur.
Deskundigheid	Vanuit school: Docent met opleiding tot Beeldcoach
Samenwerking	nvt
Voorzieningen in het gebouw	

De volgende leerlingen komen voor dit arrangement in aanmerking: In principe alle leerlingen met een hulpvraag die past bij dit arrangement. De aanmelding loopt via het zorgteam.

Naam arrangement	Individuele begeleiding van leerlingen en ouders rond gedragsprobleem thuis Ondersteuning bij doorverwijzing naar Sociaal Team.
Aandacht en tijd	<i>Gemiddeld ½ à 1 uur per week door begeleid(st)er JOS</i>
Materialen en hulpmiddelen	<i>Verschillende werkvormen, gesprekken</i>
Deskundigheid	<i>Vanuit school:, mentor en zorgbegeleider voor afstemming en overleg.</i>
Samenwerking	<i>JOS begeleider vanuit MEE en Enver</i>
Voorzieningen in het gebouw	<i>Spreekkamer</i>

De volgende leerlingen komen voor dit arrangement in aanmerking (voorwaarden):
Leerlingen met vragen en problemen rond de thuissituatie. Ouders met vragen over verwijzingen sociaal Team. Bijvoorbeeld aanvragen zorg (WMO/WLZ)

Naast bovenbeschreven arrangementen wordt ook een beroep gedaan op arrangementen Cluster II (Auris) en Cluster III (LZ/LB, AED via SWV). Voor de aanmeldingen van deze arrangementen worden de criteria voor het desbetreffende arrangement gevolgd.

Overzicht samenwerkingspartners

Voor de extra ondersteuning aan leerlingen op de school wordt samengewerkt met de volgende ketenpartners.

Samenwerkingspartner	Activiteit
SWV MHR	Kwaliteitskring zorgcoördinatorenoverleg, bespreken van moeilijk plaatsbare leerlingen, overleg over Passend Onderwijs, afgifte TLV, CTVS enz. Deelname Flex Zat bij (mogelijke) handelingsverlegenheid.
Sectorraad PRO	Afstemming pro-gerelateerde onderwerpen
PrO	PRO-overleg; contacten met andere PROscholen
Cluster 1	Geen Ambulante begeleiding
Cluster 2	Ambulante begeleiding
Cluster 3 + 4	Eigen medewerker in dienst als Begeleider passend onderwijs.
GGD	Gezondheids- en psychosomatische klachten; Meldpunt loverboys, schoolarts, kinderdietist, VET-Cer lespakketten voor SEV/SOVA.
Sociaal team van diverse gemeenten	Verlenen indicaties, eventueel aanwezig bij (Flex)ZAT- overleg
GGZ	Sociaal-emotionele problemen Verwijzing van leerlingen naar GGZ, overleg over leerlingen die behandeld worden door GGZ.
Gemeente	Risico-jongerenoverleg/regie-gemeente arbeidsregio
Politie	Indien nodig bij calamiteiten/regelmatig contact wijkagent. Project veiligheid op school
Sociaal team	(FLEX-)ZAT
Schoolmaatschappelijk werk (MEE/ Enver)	Begeleiden van leerling en ouders in de thuissituatie en verdere hulpverlening indiceren/verwijzen
Leerplicht	Melding en overleg inzake verzuim.
RMC	Contacten ten aanzien van schoolverlaters en schoolverzuim
Enver	Inzetten van preventieve trainingen zoals Equiptraining en Rots & Water op school. Overleg over leerlingen met gedragsproblemen op school (en thuis / vrije tijd) die individueel begeleid worden door Stek-Point.
Halt	Indien nodig overleg over leerlingen die naar Halt verwezen zijn.
Veilig thuis	Advies en melding bij (vermoeden) van verwaarlozing, misbruik of geweld thuis.
Raad voor de Kinderbescherming	Contact over leerlingen, waarvan de opvoedingssituatie door de Raad onderzocht worden.
MEE	Opvoedingsondersteuning in het gezin.

	Aanbod van trainingen op school (b.v. Beware of loverboys).
Onderwijs opvang voorziening	Tijdelijke opvang van leerlingen met forse gedragsproblemen. Overleg over vervolgtraject.
MBO	Warme overdracht van schooldecaan naar entree-opleiding of mbo 2
Centrum voor autisme	Overleg over leerlingen die behandeld worden/zijn door centrum van autisme.
GGZ Rivierduinen/Curium	Verwijzing van leerlingen naar GGZ Rivierduinen of Curium. Overleg over leerlingen die behandeld worden/zijn door GGZ Rivierduinen/Curium.
Pameijer/ MFC Brainpark	Naschoolse dagbehandeling; Multi Functioneel Centrum Rotterdam. Yulius(cluster 4) en Pameijer samen. Overleg over leerlingen die naschoolse dagbehandeling (gaan) volgen. Indien wenselijk aanwezig bij ZAT.
De Banjaard Kristal	Verwijzing van leerlingen met psychische problemen naar Banjaard/Kristal, overleg en afstemming over leerlingen die onderzocht en/of behandeld worden door Banjaard/Kristal. Ambulante begeleiding door Banjaard op school van leerlingen met ontwikkelingsproblematiek. Indien wenselijk aanwezig bij ZAT.
ASVZ, Gemiva	Overleg en afstemming over leerlingen die onderzocht, begeleid en/of behandeld worden door ASVZ of Gemiva..
Humanitas	Overleg en afstemming over leerlingen die begeleid worden door Humanitas
Diverse scholen voor basisonderwijs	Warme overdracht PO VO

HOOFDSTUK 4 GRENZEN EN GROEIMOEGELIJKHEDEN (AMBITIE)

Groeimogelijkheden basisondersteuning

De ambities van de school ten aanzien van het primaire proces (klasniveau) zijn:

Naast de werkwijze binnen de groepen, waarin gedifferentieerd wordt, heeft de school zich zelf tot doel gesteld dit nog verder door te voeren. Dit wil de school realiseren door maximaal in halve groepen te werken.

Een sterk punt van GSG Het Segment is het gebouw waarin de school is gehuisvest. De thema's wonen, werken, vrije tijd, burgerschap en leren zijn herkenbaar binnen het gebouw. Door de grote belangstelling voor de school zijn de grenzen van groei bereikt.

Groeimogelijkheden van de school voor wat betreft het schoolconcept:

Het team van GSG Het Segment bewijst dat het door de school gehanteerde onderwijsconcept (differentiatie, meer handen in de klas en veel aandacht voor praktische vakken) mogelijkheden biedt voor leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte.

Al vroeg wordt gestart met de omslag naar een praktische vorm van leren die voor veel leerlingen vooral betekent dat er gekeken wordt naar wat de leerling kan en hoe hij/zij hier verder in kan ontwikkelen, waarbij steeds de dialoog met de leerling gezocht wordt.

De school is continu bezig het onderwijsaanbod te optimaliseren. Dit jaar is begonnen met het vormgeven van leerlijnen vanuit Passende perspectieven (SLO).

Uitbreiding van het onderwijsaanbod betekent te allen tijde dat de samenwerking gezocht wordt met partijen en partners die expertise hebben.

Met betrekking tot onze doelgroep (IQ tussen 60 en 80) kunnen we een meerwaarde betekenen voor de voormalige cluster 2 en 3 leerlingen. Tevens willen wij in principe een brugklas PRO-VMBO starten binnen de pilot van het Ministerie van OC en W. Vanuit de gedachte dat opstromen de voorkeur heeft boven afstromen in relatie tot opting-out LWOO. Het starten van de pilot PRO-VMBO is afhankelijk van een aantal factoren.

Er is sprake van handelingsverlegenheid bij leerlingen met oppositioneel gedrag (zoals o.a. bij ODD) en gedragsstoornissen voortkomend uit bijvoorbeeld hechtingsproblematiek .

Grenzen van de school voor wat betreft het schoolconcept:

- * De veilige omgeving voor alle leerlingen moet gewaarborgd blijven
- * Hanteerbaarheid binnen de mogelijkheden van de formatie en het gebouw
- * Leerlingen moeten in ontwikkeling zijn. Wanneer het schoolconcept niet voldoende bijdraagt aan deze ontwikkeling dan zullen wij andere passend onderwijs moet zoeken. (bijv.: de handicap van de leerling moet het volgen van praktijkvakken (veiligheid) en het lopen van stages niet in de weg staan. Een en ander zou kunnen spelen bij leerlingen met een (ernstige) lichamelijke handicap, maar ook bij dove en ernstig slechthorende kinderen)

Groeimogelijkheden extra ondersteuning

We willen met name investeren in het verhogen van het niveau van de basisondersteuning. Daarnaast streven we ernaar om de deskundigheid van de collega's steeds weer te verhogen. Het professionaliseringsplan van de school en de POP's van de collega's sluiten hierbij aan.

Teamexpertise:

Het team beschikt over een flinke expertise op het gebied van aanpak van onderwijsondersteuning op het gebied van handelingsgericht werken en leerlijnen. De teamaanpak op het gebied van gedrag is er, maar veel aandacht voor een verdere implementatie blijft belangrijk. Het team zet in op collegiale consultatie en teamteaching.

Individuele expertise:

Op individueel niveau is er binnen het team een behoorlijke mate van kennis op het gebied van veel voorkomende problematiek, op die gebieden waar dit niet het geval is, is kennis snel toegankelijk. De school zou kunnen investeren in het verder ontwikkelen van al aanwezige kennis van individuele teamleden op het gebied van leer en gedragsproblematiek. Deze teamleden worden vervolgens betrokken bij het ontwikkelen van een teamaanpak

Samenwerking met partners:

De school toont aan dat samenwerking met andere partijen meerwaarde heeft voor de leerlingen. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met het MBO Rijnland. Verder is er een intensieve samenwerking met het regionale bedrijfsleven, de ketenpartners, andere scholen voor VO enz enz. Al eerder werd aangegeven dat een regionale samenwerking met voormalig cluster 3 en 4 scholen zou kunnen leiden tot het gegeven dat meer leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte onderwijs op GSG Het Segment kunnen volgen

Grenzen van de extra ondersteuning van de school

Leerlingen die een Toelaatbaarheidsverklaring Praktijkonderwijs van het SWV hebben, zijn in principe toelaatbaar. Leerlingen met zelfbepalend en externaliserend gedrag, worden na uitvoerige observaties, onderzoeken en overleg eventueel doorgeplaatst als dit de conclusie is. De leerling moet leerbaar en aan te sturen zijn met het reguliere aanbod, waaronder het om kunnen gaan met verschillende docenten, anders is er sprake van handelingsverlegenheid en kunnen we de leerling niet bieden wat hij/zij nodig heeft.

Bijlage:

Checklist basisondersteuning SWV VO VSO MHR (01-2017)

De basisondersteuning gaat uit van de vier kenmerken van de basisondersteuning, aangevuld met indicatoren handelingsgericht werken. Dit resulteert uiteindelijk in 8 basisafspraken rondom de basisondersteuning. Bij de uitwerking van de basisondersteuning maken we onderscheid in een algemeen gedeelte, waar **alle** scholen aan moeten voldoen. Daarnaast is er een aanvullend gedeelte, waarin scholen aanvullende relevante afspraken/modellen/reglementen kunnen vermelden. Scholen kunnen onderling verschillen in de aanvullende mogelijkheden van basisondersteuning.

A. BASISKWALITEIT- toelichting

Dit aspect verwijst naar de minimale onderwijskwaliteit die gemeten wordt door het toezichtkader van de inspectie van het onderwijs. Scholen die een basisarrangement van inspectie hebben gekregen, hebben hun basiskwaliteit op orde. Criterium voor de basiskwaliteit is het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie waarin een minimumnorm voor basiskwaliteit wordt genoemd: het domein opbrengsten (vo) van de school zijn tenminste voldoende (een score 3) en daarnaast voldoen de domeinen Onderwijsleerproces of de Zorg en begeleiding aan de gestelde norm. Het overzicht van de hier genoemde indicatoren is aan het einde van deze bijlage opgenomen.

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
1.1	De school voldoet (volledig) aan de inspectie-eisen in de standaard	ja	Zie inspectie rapport
1.2	De school heeft een duidelijk en verifieerbaar toelatingsbeleid alsmede heeft de school een duidelijke aanmeldings- en toelatingsprocedure, mede gebaseerd op de gemaakte afspraken in het samenwerkingsverband	ja	Zie procedure toelating schoolgids
1.3	De school heeft haar school ondersteuningsprofiel duidelijk en transparant beschreven en voor ouders, leerlingen en andere belanghebbenden gepubliceerd op een algemeen toegankelijke plaats	ja	Het SOP zal elk jaar in het voorjaar herschreven en aangepast worden

B. PREVENTIEVE EN LICHT CURATIEVE INTERVENTIES**2. De school heeft een goed pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal veilig voor leerlingen en medewerkers.**

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
2.1	Een representatieve groep van leerlingen, ouders en medewerkers geven in 2- jaarlijkse tevredenheids-onderzoeken aan dat zij zich veilig voelen op school	ja	Tevredenheidsonderzoek (ouder/leerling en medewerkers enquête)
2.2	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school	ja	Zie veiligheidsplan
2.3	De school heeft in ieder geval een ondersteuningsbeleid gericht op werkhoudingsproblemen, zoals taakgerichtheid, motivatie, aandacht, concentratie, planning en concentratie	ja	Zit in het basisarrangement van de school, gericht op competenties
2.4	Het personeel zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan	ja	In de schoolregels en binnen het SEV/SOVA programma
2.5	De school heeft een aanpak gericht op sociale veiligheid	ja	Zie veiligheidsplan
2.6	De school heeft een aanpak gericht op het voorkomen van gedragsproblemen	ja	SEV/SOVA programma, Begeleiding passend onderwijs.
2.7	Het personeel gaat vertrouwelijk om met informatie over leerlingen	ja	Afspraken
2.8	De school betreft ouders bij het bevorderen van een veilig sociaal-pedagogisch klimaat voor leerlingen en medewerkers	ja	Ouder enquête, MR, ouderthema-avond over Nieuwe Media
2.9	De school werkt in het kader van haar ondersteuningsstructuur samen met ketenpartners binnen het domein van de jeugdhulp en jeugdgezondheidszorg, mede op grond van de afspraken die het samenwerkingsverband in het ondersteuningsplan heeft verwoord	ja	Contacten via Sociaal Team Bijwonen 1g1p, door zorgbegeleiders Contacten zorgaanbieders

Op de school zijn ten minste aanwezig (wettelijke verplichtingen) en deze zijn ook actief:

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
2.10	Een verzuimregeling voor leerlingen	ja	Zie verzuimprotocol
2.11	Een beleid om pesten tegen te gaan	ja	Veiligheidsplan: pestprotocol
2.12	Een vertrouwenspersoon (in de zin van de klachtenregeling)	ja	En vertrouwensleerlingen
2.13	Afspraken om kindermishandeling en huiselijk geweld te melden	ja	Verwijsindex, veilig Thuis
2.14	Een medisch protocol	ja	Bijvoorbeeld diabetes en epilepsie protocollen

Aanvullende optie(s):

Daarnaast is/zijn op de school aanwezig:

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
2.15	Een veiligheidscoördinator	ja	Overleg 3x per jaar met ARBO-coördinator, zorg coördinator en directie
2.16	Trainingen in het bemiddelen en oplossen van conflicten (mediation)	ja	Scholing van de vertrouwensleerlingen
2.17	Protocol vreedzame school	nee	
2.18	Andere maatregelen t.a.v. pedagogisch klimaat en/of sociale veiligheid	ja	Duidelijke structuur, schoolregels, surveilleren tijdens pauzes.

3. De school biedt (ortho-) pedagogische en (ortho-) didactische programma's en methodieken aan, die gericht zijn op de pedagogische en didactische ondersteuning van leerlingen. Deze interventies zijn structureel beschikbaar voor en/of binnen de school en moeten de continuïteit in de schoolloopbaan van een leerling ondersteunen. Elke school biedt minimaal twee interventies aan voor leerlingen met specifieke cognitieve vragen en minimaal twee programma's/interventies voor leerlingen met specifieke sociaal-emotionele vragen.

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting (beschrijven in maximaal 5 zinnen)
3.1	De school hanteert een dyslexieprotocol en dit protocol wordt - conform de standaard die is afgesproken - nageleefd	ja	Leerlingen die het nodig hebben maken bij de theorievakken gebruik van compenserende maatregelen, zoals bijvoorbeeld sprint.

3.2	De school hanteert een dyscalculieprotocol en dit protocol wordt - conform de standaard die is afgesproken - nageleefd	nee	Bij ernstige rekenproblemen wordt de leerstof aangepast en zijn hulpmiddelen beschikbaar
3.3A	De school biedt minimaal twee onderwijsprogramma's/interventies en/of leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een minder/meer dan gemiddelde intelligentie. Deze worden hier kort beschreven	ja	Strux, Werken aan, Passende Perspectieven (SLO) Rekenen en Nederlands, branche-opleidingen, vakmanschapsroute binnen de beroepskolom, entree-opleidingen, PRO+-klas enz
3.3B	(Tweede onderwijsprogramma's/interventies en/of leerlijnen)	ja	Deviant
3.4A	De school biedt minimaal twee programma's/interventies voor leerlingen met specifieke sociaal-emotionele vragen. Deze worden hier kort beschreven	ja	SEV/Sova programma van de school. In een cyclus van 6 weken worden in klas 1 t/m 4 verschillende onderwerpen behandeld rond sociaal emotionele ontwikkeling.
3.4B	Tweede programma/interventie voor leerlingen met specifieke sociaal-emotionele vragen	ja	7 life skills, Rots en Water, Weerbaarheidstraining
3.5	De school is toegankelijk en heeft aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen voor leerlingen die dat nodig hebben	Ja	

Aanvullende optie(s):

Op deze school bieden wij:

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
3.6A	Huiswerkbegeleiding	ja	Door de mentor in de AVO lessen
3.6B	Aandacht voor schoolse vaardigheden (agendabeheer / huiswerkvaardigheden /tas inpakken enz.)	ja	Door de mentor in de AVO lessen
3.6C	Aandacht voor sociaal-emotionele vaardigheden (samenwerken / keuzes maken / op tijd komen / inzicht in gedrag enz.)	ja	SEV/SOVA
3.6D	Steunlessen	ja	Binnen de AVO lessen door de mentor
3.6E	Remedial teaching	ja	Binnen de klas
3.6F	Weerbaarheidstraining	ja	Rots en Water, Marietje Kesselproject
3.6G	hulp sociaal emotioneel	ja	Door mentor, zorgbegeleider, Ambulant begeleider of STEK hulpverlening
3.6H	concentratietraining	ja	Leren Leren
3.6I	structuur-uren	ja	

3.6J	zelfverdediging	ja	
3.6K	taalbegeleiding	ja	
3.6L	rekenbegeleiding	ja	Binnen de klas
3.6M	NT2	ja	
3.6N	overig		MRT

C. PLANMATIG WERKEN**4. De school neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt leerlingen zorgvuldig over.**

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
4.1	De school houdt zich aan de afspraken die zijn gemaakt in het SWV VO/VSO ten aanzien van de doorgaande schoolloopbanen (PO-VO/VSO, VO-VO/VSO, VO-MBO en het vigerende protocol thuiszitters	Ja	We houden registratie bij in Onderwijs transparant,
4.2	De school houdt systematisch uitstroomgegevens bij	ja	
4.3	De school investeert in loopbaan oriëntatie - en begeleiding	ja	Vanaf klas 3, via IOP en coachingsgesprekken
4.4	Ouders en leerlingen worden tijdig betrokken bij de overdracht en overgang van de ene naar de andere school/instelling	ja	
4.5	Het OPP van een leerling sluit aan bij het OPP van de vorige school van de leerling (doorgaande lijn)	Ja	Van groeidocument en intake (DOD), naar OPP van de school in Presentis.
4.6	Het OPP van leerlingen wordt binnen de school warm overgedragen bij de overgang naar een nieuwe mentor	ja	Via Presentis
4.7	De school koppelt in beginsel in het eerste jaar de ontwikkeling van leerlingen met extra onderwijsbehoeften terug naar de vorige school, mits ouder(s) of wettelijk vertegenwoordiger van de leerling toestemming verleent	Ja	

Aanvullend:

Daarnaast biedt de school:

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
4.8A	De school zorgt voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en	ja	Traject stagebegeleiding

	waar nodig extra begeleiding bij de start op de arbeidsmarkt		
4.8B	Andere faciliteiten t.a.v. planmatig werken		

5. De school werkt handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel.

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
5.1	Docenten voldoen aan de bekwaamheidseisen VO	ja	
5.2	De school versterkt de competenties van docenten in handelings- en opbrengstgericht werken	ja	Collegiale consultatie. Scholing groepsplan gedrag, leraar coaching. Beeld coaching
5.3	De leer- en ontwikkelingsproblemen bij leerlingen worden vroegtijdig gesignaleerd	ja	Mentor geeft merendeel van de lessen, lijnen tussen vakdocenten en mentor is klein. Waar nodig wordt de leerling besproken in het zorgteam.
5.4	De ondersteuningsbehoeften bij ouders bij de opvoeding en in het gezin worden vroegtijdig gesignaleerd	ja	idem
5.5	De ouders en de leerlingen worden vroegtijdig bij de ondersteuningsvraag betrokken	ja	2x per jaar IOP gesprekken met alle ouders en leerlingen door de mentor
5.6	De school hanteert effectieve interventies bij beginnende (gedrags-)problematiek	ja	Via begeleidingsmogelijkheden binnen de school van ambulante begeleiders en hulpverlening. Observatie en ondersteuning van zorgbegeleiders in de klas. Korte lijnen met ouders en andere betrokkenen buiten de school.
5.7	De school heeft ondersteuning en begeleiding ingericht volgens de cyclus van handelingsgericht werken: waarnemen, begrijpen, plannen en uitvoeren	ja	

6. De school stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast en past het beleid zo nodig aan.

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting (korte weergave van de conclusies van de evaluaties)
6.1	De school kan aantonen welke ondersteuning en begeleiding zij aan leerlingen met een (extra) ondersteuningsbehoefte heeft geboden (door middel van het OPP).	Ja	Via registratie in Presentis.
6.2	De school evalueert jaarlijks met de partners van het flexZAT de inzet en resultaten van de ondersteuning en begeleiding	Ja	Jaarlijks evaluatie met JOS medewerkers en medewerkers SWV
6.3	De school bepaalt jaarlijks de effectiviteit van de ingezette ondersteuningsmiddelen	Ja	De inzet van de middelen wordt geëvalueerd.
6.4	De school evalueert met leerling en ouders de inzet en resultaten van ondersteuning en begeleiding aan de hand van het OPP	ja	Als er extra ondersteuning wordt geboden, wordt dat altijd met ouders en leerlingen geëvalueerd, tijdens IOP gesprekken. (2x per jaar)
6.5	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit	ja	Inspectie rapport, juryrapport excellente school. Vensters voor verantwoording

D. ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR**7. De school heeft een effectieve interne ondersteuningsstructuur.**

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
7.1	De school heeft een ondersteuningscoördinator/ zorgcoördinator met een duidelijke taakomschrijving	ja	Zie SOP
7.2	Coaching en begeleiding van leraren maken onderdeel uit van de taak van de ondersteuningscoördinator	Ja	
7.3	Taken en verantwoordelijkheden van leraren en directie op het terrein van de basis en extra ondersteuning zijn duidelijk en transparant	Ja	Zie SOP
7.4	De samenstelling, functie, taken, werkwijze en bevoegdheden van het schoolondersteuningsteam zijn vastgelegd	Ja	Omschrijving van de taken van het zorgteam.

8. De school werkt samen met externe partners in het flexZAT aan een effectieve ondersteuningsstructuur.

Nr	Indicator	Aanwezig Ja/ nee	Toelichting
8.1	De samenstelling, functie, taken, werkwijze en bevoegdheden van het flex-ZAT zijn vastgelegd en sluiten aan bij het beleid, zoals verwoord in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband		Deze zijn vastgesteld voor het intern zorgteam. Zorgteam betrek SWV vroegtijdig bij mogelijke handelingsverlegenheid. Medewerker SWV denkt over school overstijgende hulpvragen.
8.2	De school heeft de inzet van expertise en ondersteuning van de externe partners in het flex-ZAT vastgelegd	nee	In ontwikkeling
8.3	De school heeft in het school-ondersteuningsprofiel aangegeven over welke (gecertificeerde) expertise de school beschikt en op welke wijze deze expertise zichtbaar wordt in de ondersteuning van leerlingen	ja	Het SOP zal elk jaar in het voorjaar worden herzien.
8.4	De school heeft in het school-ondersteuningsprofiel	Ja	MBO Rijnland, intervisie samenwerkende scholen en ketenpartners

	aangegeven op welke wijze de specifieke expertise van samenwerkende scholen wordt benut en met elke ketenpartners wordt samengewerkt		Zorg Coördinatoren kwaliteitskring
8.5	Het aantal gehouden FlexZAT's in afgelopen schooljaar was X voor Y leerlingen		Wekelijks intern zorgteamoverleg. School is vaak betrokken bij 1g1p, soms in samenwerking met SWV, soms ook op indicatie van andere zorgaanbieders. Flex ZAT met SWV +/- 8x per jaar.